

Analyse af kommunikation

Peter Bull

Communication under the microscope

The theory and practice of microanalysis. 184 s.
East Sussex: Routledge, 2002. Pris USD 80
ISBN 0-415-04687-4

Peter Bull har gjennom en årrække forsket i kommunikation og blandt andet publiceret artikler og bøger om politisk og non-verbal kommunikation. I denne bog giver han en indføring i den forskning, som anvender metoder for detaljeret analyse, såkaldt mikroanalyse.

Communication under the microscope er en tiltalende og velskrevet bog. Den er let at læse, afgrænset tematisk og til tider overraskende spændende. Samtidig er den nøgtern og videnskabelig i sin stil. Forfatterens kundskab om sprog afspejles i en velgørende klarhed i eget sprog.

Det er Peter Bulls opfattelse, at mikroanalyse ikke kun repræsenterer en bestemt metode, men også en ny måde at tænke om kommunikation på. Analyse af kommunikation betragtes som en væsentlig aktivitet i sig selv og ikke kun som et middel til at studere andre sociale processer.

Mikroanalysens rødder beskrives i første kapitel. Der knyttes forbindelser til blandt andet konversationsanalyse, diskursanalyse og etologi. Bagefter omhandles forskning i non-verbal kommunikation. Her diskuteres eksempelvis i hvilken grad ansigtsudtryk for følelser er nedarvede eller tillærte, individuelle forskelle i evnen til at kode og dekode non-verbal kommunikation, samt konvergens og divergens mellem non-verbal og verbal kommunikation.

Strukturelle fænomener som at tale efter tur og afbryde beskrives, sammen med forskellige typer af spørgsmål og svar. Teorier om tvetydige svar og betydningen af ikke at tabe ansigt diskuteres mere indgående. Forskelle mellem kønnene med hensyn til både non-verbal og verbal kommunikation uddybes, og kønspolitiske forklaringsmodeller står her centralt og diskuteres i forhold til andre forståelser. Bogen omhandler politisk kommunikation: Såvel applaus ved politiske taler, som politiske interviews har været gjort til genstand for omfattende forskning. Politiske interviews er i stor grad præget af truende spørgsmål («avoidance-avoidance» questions), angst for at tabe ansigt og behovet for tvetydige svar. Vellykket politisk kommunikation eksemplificeres ved blandt andet Tony Blairs ordvalg ved den såkaldte modernisering af British Labour Party.

En konsekvens af den mikroanalytiske metode er, at kommunikation kan betragtes som en færdighed, som kan indlæres på samme måde som andre færdigheder. Det sjette kapitel beskriver derfor forskellige former for træning anvendt i forskellige sammenhænge. Medicinsk kommunikation omtales her særskilt.

Communication under the microscope synes ikke at rette sig mod en bestemt målgruppe. Bogen kan formidle indsigt til alle, som beskæftiger sig med undervisning og forskning i kommunikation. Men også andre, som for eksempel politikere, journalister og psykoterapeuter vil kunne drage nytte af bogen. Bogen kan således anbefales bredt.

Peter Kjær Graugaard

Institutt for medisinske atferdsfag
Universitetet i Oslo

Legevitenskapens språk

Henrik R. Wulff,

Lægevidenskabens sprog

Fra Hippokrates til vor tid. 194 s. København:
Munksgaard, 2003. Pris NOK 248
ISBN 87-628-0476-6

Legevitenskapens språk – hva er det? Noen vil hevde at vår tids overdrevne bruk av anglismer og akronymer, som ofte bare oppfattes av «den innerste krets», er med på å redusere den generelle forståelsen og dertil øke den faglige avstanden mellom de enkelte spesialitetene. Da var det enklere før i tiden, da latinen ikke bare var legevitenskapens, men hele den lærde vestlige verdens felles kulturspråk.

Ennå har latinen sin selvfølgelig og fortjente plass i det medisinske vokabular, ganske enkelt fordi vi som leger ofte kan uttrykke oss mer presist ved en latinsk betegnelse. Det er likevel neppe noen overdrivelse å påstå at latinen her til lands er blitt sørgelig stemoderlig behandlet, og man skal ikke gå lenger enn til Finland, Danmark eller Tyskland for å oppdage en ganske annen holdning til dette. Så er det da også en danske – han er indremedisiner og tidligere københavnsk overlege – som er forfatter av den foreliggende bok.

Den tar for seg det legevitenskapelige fagspråks historie fra antikken og frem til våre dager, og sannelig har ett og annet skjedd i løpet av den tiden! Det vi tror er gamle former, viser seg kanskje å ikke være latin i det hele tatt; de er muligvis greske eller de skyldes moderne konstruksjoner.

Men også den internasjonale standardisering av legelatinen er omtalt og forklart i boken, og vi får et innblikk i avvikene i de enkelte land og trangen til å fremheve sine egne ved bruken av eponymer. Boken er i det hele tatt en legelatinisk språkhistorie i miniatyr som burde være standardlesing for enhver av oss som ønsker et litt videre utsyn over vårt eget fagspråk – og for dem som kanskje trenger en smule oppfriskning i latinsk grammatikk. Den er godt skrevet, men inneholder kanskje litt for mange grammatikalske fagord til å kalles lettlest.

Likevel anbefaler jeg boken på det varmeste, da den er et helt lite oppslagsverk for den som vil vite mer om hvorfor en

sykdom eller en anatomisk struktur heter nettopp det den gjør. En tankevekker er det at en nordmann neppe ville fått utgitt en bok som dette. Derfor en honnør til forlaget som har våget å satse på utgivelsen.

Per Holck

Anatomisk institutt
Universitetet i Oslo

Omstendelig om opplæring av sykepleiere

Jan Kåre Hummelvoll, red

Kunnskapsdannelse i praksis

Handlingsorientert forskningssamarbeid i akuttpsykiatrien.
286 s, tab, fig. Oslo: Universitetsforlaget, 2003.
Pris NOK 299
ISBN 82-15-00313-3

Boken beskriver hva som skjer i en psykiatrisk akuttpost som får tilført nye ressurser som muliggjør kvalifisert opplæring av de ansatte. Posten var «sliten» som akuttposter ofte er, manglet glød og hadde

problemer med rekruttering av personale. Mange og tunge oppgaver som ikke kunne skjottes tilfredsstillende, gav utilstrekkelighetsfølelse. Gjennom veiledning og opplæring fikk personalet den nødvendige trygghet og fant oppgavene utfordrende og interessante. Rekrutteringen ble bedre, særlig av sykepleiere. Det er positivt at det gjennomgående beskrives solidaritet med de syke, og at det legges vekt på kommunikasjon og alliansebygging. Det sies at det ble brukt mindre tvang etter opplæringen, men dessverre er dette som mye annet i boken udokumentert.

Boken skjemmes av altfor mange gjentakelser og omstendelighet som gjør den tung å lese. For eksempel gis følgende forklaring på hva kunnskap er: «Kunnskap skjer alltid innenfor en kontekst som samspiller med personene og de kunnskapsmessige erfaringene som utvikles i konteksten». Det er overraskende at forlaget ikke har hjulpet til med strammere redigering og luket ut de mange lokalt pregede uvesentlige detaljene.

Redaktøren skriver i forordet at kunnskapen primært er av lokal verdi, og det må jeg si meg enig i. Leger, psykologer og andre faggrupper kan likevel gjennom boken få litt mer perspektiv på psykiatrisk sykepleie i akuttpsykiatrien, og alle akuttposter bør ha fortløpende opplæring og veiledning slik som det er beskrevet her.

Stein Opjordsmoen

Avdeling for akuttpsykiatri
Ullevål universitetssykehus